

fólka-
tings-
valið
1979

Eftir førimuni og tørvi

Vilhelm Johannesen, blaðstjóri

Í Dagblaðnum fyri seinasta friggjadag eru tvær áhugaverdar greinir. Önnur er um facistastýrið hjá Pinochet í Chile og hin er um at slakna fyri almenna rokning.

Í tí fyrru greini verður tað tikið sum eitt positivt framstig, at facistastýrið hjá Pinochet hevur avtikið príseftirlitið, soleiðis at ongin longur hevur nakað eftirlit við, um arbeiðsgevarar rinda tað rættu løna og um keypmenn selja til tann rættu prisin. Løntakarar kunnu fáa ov litla løn, fólk kunnu lata ov nógv fyri vörur, og keypmenn kunnu ótarnaðir taka av stóran vinning. Ega trúgv neyvan at føroyingar yvirhvør taka undir við einum tilikum politikki. Tann vanligi føroyingurin — løntakarinn, fiskimaðurin og brúkarin — kann so undir ongum umstøðum gera tað, men tað tykist, at bæði Dagblaðið og fólkaflokkurin av fullum huga taka undir.

Um slakar tvær vikur verður fólkatingsval. Á einum vali eru tað veljararnir, ið hava orðið, og sum skulu geva teimum

politisku flokkunum svar uppá teirra politikk. M.a. verður eisini høvi til at siga frá, um føroyingar skulu skipa sín pris- og lønarpolitikk eftir meginregluni hjá Pinochet, Milton Friedman, Óla Breckmann Dagblaðnum og fólkaflokkinum.

Í tí seinnu greinini verða okkara heimligu viðurskipti umrødd. Hetta er sjálv odda-greinin. Hon ber heitið: Nú slakna vit eisini fyri almenna rokning. Og her eru tað kvøðskularnir kring landið, ið fáa av at vita, nú fólk kunnu fáa undirvísing í sunnum kosti á kvøðskeiðum. Blaðstjórnin á Dagblaðnum ógvast við. Prevgiini eru jú við at hvørva. Fyrr vóru tað bara tey heilt fáu útvaldu, ið kundu loyva sær eina ella tvær ferðir til Danmark á slankiskeið á hvørjum ári, meðan tað nú ber til hjá einum og hvørjum at fáa undirvísing í sunnum kosti á kvøðskulunum heima í Føroyum.

Síðani fáa heilsuverkið og heilsurektin sitt. Blaðið visir á, at tað,

sum tveir læknar vóru førir fyri fyrri 40 árum síðani, krevjast 40 læknar til í dag. Og seinni verður tikið soleiðis til: »Er tíðin ikki komin, tá vit sjálvi útvega okkum tað, okkum tørvar, ella tað, vit sjálvi ynskja?»

Hjá Dagblaðnum, fólkaflokkinum, Pinochet og Milton Friedman, er meginreglan tann, at almennu út-reiðslurnar skulu niður, og at háinntøkurnar skulu sleppa lættari í skatti, soleiðis at hesi fáu útvaldu kunnu byggja sær sjálvum innilokaðar svimjihyljar til nýtslu fyri seg og síni, meðan restin av fólkinum av og á kann fáa sær eitt bað í onkrum runuhyli ella niðri við strondina, sum kapitalurin eisini hevur svinað út við alskyns burturkasti.

Eitt annað dømi er ókeypis tannarøkt til skulabørn. Hetta kostar til kunna geva tað, ið fólkinum tørvar, og í einum tilikum skili, at nóg mikið verður av øllum til øll, og at javnvág verður ímillum nýtsluna, brúkið og framleiðsluna.

Dúgliga hevur verið speirikið at javnaðarmonnum fyri hesar sannleikar. Men hevur, tú fylgt eitt sindur við, leggst tú til merkis, at hesir setningar, sum allatíðina hava staðið sum ein grundregla undir politikki javnaðarmanna, samsvara við allar nútíðar sannleikar frá figgjarfrøðingum, at neyðugt er at nýta teir møguleikar, tú hevur, tær resursur tú hevur, so skinsamt, at fult samsvor er ímillum brúk, úr-

stýrið í landinum ansar eftir, at framleiðslukeldurnar og virðini verða so umsitin, at teir ymsu framleiðslutættirnir og tey ymsu virðini verða at kunna geva tað, ið fólkinum tørvar, og í einum tilikum skili, at nóg mikið verður av øllum til øll, og at javnvág verður ímillum nýtsluna, brúkið og framleiðsluna.

Dúgliga hevur verið speirikið at javnaðarmonnum fyri hesar sannleikar. Men hevur, tú fylgt eitt sindur við, leggst tú til merkis, at hesir setningar, sum allatíðina hava staðið sum ein grundregla undir politikki javnaðarmanna, samsvara við allar nútíðar sannleikar frá figgjarfrøðingum, at neyðugt er at nýta teir møguleikar, tú hevur, tær resursur tú hevur, so skinsamt, at fult samsvor er ímillum brúk, úr-

stýrið í landinum ansar eftir, at framleiðslukeldurnar og virðini verða so umsitin, at teir ymsu framleiðslutættirnir og tey ymsu virðini verða at kunna geva tað, ið fólkinum tørvar, og í einum tilikum skili, at nóg mikið verður av øllum til øll, og at javnvág verður ímillum nýtsluna, brúkið og framleiðsluna.

Dúgliga hevur verið speirikið at javnaðarmonnum fyri hesar sannleikar. Men hevur, tú fylgt eitt sindur við, leggst tú til merkis, at hesir setningar, sum allatíðina hava staðið sum ein grundregla undir politikki javnaðarmanna, samsvara við allar nútíðar sannleikar frá figgjarfrøðingum, at neyðugt er at nýta teir møguleikar, tú hevur, tær resursur tú hevur, so skinsamt, at fult samsvor er ímillum brúk, úr-

stýrið í landinum ansar eftir, at framleiðslukeldurnar og virðini verða so umsitin, at teir ymsu framleiðslutættirnir og tey ymsu virðini verða at kunna geva tað, ið fólkinum tørvar, og í einum tilikum skili, at nóg mikið verður av øllum til øll, og at javnvág verður ímillum nýtsluna, brúkið og framleiðsluna.

Soleiðis kundu vit hildið fram. Men lat hetta vera nóg mikið.

Meginreglan í politikkinum hjá Dagblaðnum, fólkaflokkinum, Pinochet og Milton Friedman, er í stuttum tann, at vit sjálvi skulu útvega okkum tað, sum okkum tørvar, ella tað, ið vit ynskja okkum, og tað vil siga, at vit sleppa at njóta livsins goðar alt eftir hvussu figgjarliga sterk vit eru. Hetta er ein asosíalur politikkur.

Mótvegis hesum politikki setur javnaðarflokkurin sín politikk, hvørs meginregla er, at vit øll skulu vera um at bera byrðarnar, og tað vil siga, at vit skulu gjalda eftir førimumi og njóta eftir tørvi. Á valdegnum 23. oktober eiga vit at geva hesum politikki handatak og samstundis siga eitt dyggiligt nei til Milton Friedman, Dagblaðið og fólkaflokkin og alt tað borgarliga liðið annars.

Vilhelm Johannesen

Nóg mikið til øll

Tá javnaðarmenn hava brúkt málberingina plan-ökonomi, hava summir nýtt høvi til at speirka teir fyrri tað. Men vit konstatara í dag at henda áhaldandi talan um skil í figging av landsins viðurskiptum, er einasta gonga leiðin. Longu í skriftinum, sum varð sent út frá Javnaðarflokkinum í 1944, »Arbeiði til øll á sjógv í landi«, sigur flokkurin sína støðu í hesum máli.

Har verður m.a. ført fram: Milliónaherar í teimum ymsu stóru londunum, hundrættusundtal av monnum í teimum smærru londunum knúgvast til jarðar av arbeiðsloysisins forbannisli. Pindust í

svongd, hálv- og heilnakin og heimleys.

Hetta óskil. Hetta ókristiliga hjartaløysi, hin versta fruktin av planloysinum, ræðast menn at koma aftur í. Tí hugsa menn allastaðni um, hvussu teir skulu stjórna landi og fólkum fyrri at sleppa undan hesum óskili; ólagi og hjartaløysi! Hvussu ið teir kundu rýma frá tí ræðuliga og ómenniskjaliga kapitalistiska stýrisslagnum.

Allastaðni rópa menn deyðadóminn yvir ta gomlu verðina, ið setti órætt istaðin fyrri rætt, harðskap og valdstøk í staðin fyrri rættvísi og menniskjaligheit.

Eitt av tí, ið menn nú

Jákup Lindenskov, landsstýrismáður

tala mikið um, er tí at skipa, ikki bert tað einstaka landið, men allan heiminn planökonomiskt. At skipa eitt land planökonomiskt vil siga, at

stýrið í landinum ansar eftir, at framleiðslukeldurnar og virðini verða so umsitin, at teir ymsu framleiðslutættirnir og tey ymsu virðini verða at kunna geva tað, ið fólkinum tørvar, og í einum tilikum skili, at nóg mikið verður av øllum til øll, og at javnvág verður ímillum nýtsluna, brúkið og framleiðsluna.

Dúgliga hevur verið speirikið at javnaðarmonnum fyri hesar sannleikar. Men hevur, tú fylgt eitt sindur við, leggst tú til merkis, at hesir setningar, sum allatíðina hava staðið sum ein grundregla undir politikki javnaðarmanna, samsvara við allar nútíðar sannleikar frá figgjarfrøðingum, at neyðugt er at nýta teir møguleikar, tú hevur, tær resursur tú hevur, so skinsamt, at fult samsvor er ímillum brúk, úr-

tøku og framleiðsluna.

Kendi danski figgjarfrøðingurin, fyrrv. figgjarármálaráðharri Danmarkar (vinstramaður), sigur í samband við politisku støðu Danmarkar í dag soleiðis: »Løvrigt kann vi jo nu bruge de indefrosne dyrtidsportioner i ATP-fonden til de fornødne kapitaloverførelser. At de administreres af staten og arbejdsmarkedets parter i forening er rimeligt. Disse må i fremtiden arbejde mere sammen«.

T.v.s. er niðurstøðan í grundini tann sama sum Javnaðarflokkurin visti á longu síðst í krigsárunum, at vit í felagugu ansa eftir at virðini verða umsitin soleiðis, at javnvág er í millum framleiðslu, og brúkið.

Tann sosialdemokratiska hugsjónin, sum

javnaðarflokkurin er ein partur av, setur sum sitt endamála at tryggja ibúgvum landsins øllum somluna so góð kor, sum møguligt. At skipast má soleiðis fyrri, at arbeiði er til øll, at sosialur tryggileiki er til staðar um hóttafall berst á, men vit vita av royndum, at hetta gerst ikki, um tað ikki eydnast at føra ein politikk, sum miðvíst arbeiðir framimóti einum skilapolitikki, ið setur førimumin hjá samfelagnum fremst.

Og hann er jú treytaður av, at virðini øll verða skinsamliga umsitin av samfelagnum, stjórnandi, virkandi, umsítandi liðunum í landinum.

Skjótaleikin í framburðinum hevur helst fort við sær eykakostnað, so at sumt gott fór

Framhald á síðu 14